

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΜΕΘΟΔΩΝ ΚΑΙ ΟΡΩΝ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΙΝ (1)

Υπό Δ. ΚΑΛΙΤΣΟΥΝΑΚΗ

I

Μεταξύ τών πολλών προβλημάτων της καθόλου συμβιώσεως τών ανθρώπων, ενδιαφέρει σήμερον ιδιαιτέρως τούς Εύρωπαίους ή οικονομική συνεργασία αὐτῶν. Τό πρόβλημα τοῦτο δέν εἶναι μόνον διά τήν Ἑλλάδα, τήν Εὐρώπην καί τόν κόσμον ὅλον βασικῆς οικονομικῆς σπουδαιότητος, ἀλλά καί θεμελειώδους σημασίας, διά τήν πολιτικὴν συμβίωσιν τῶν λαῶν ἐν Εὐρώπῃ καί διά αὐτήν ταύτην τήν συνέχισιν τῆς περαιτέρω πνευματικῆς ὑποστάσεώς της.

Διά τόν ἐπισκοποῦντα τήν οικονομικὴν ἱστορίαν τὸ ζήτημα τῆς οικονομικῆς συνεργασίας ἐν Εὐρώπῃ δέν εἶναι νέον. Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 16ου αἰῶνος (2) γίνεται πρότασις τῆς καταργήσεως ἐντὸς τοῦ «Ἁγίου Ρωμαϊκοῦ Κράτους Γερμανικῆς Ἐθνότητος» τῶν ὑφισταμένων δασμολογικῶν τελῶν καί τήν μετατόπισιν αὐτῶν εἰς τὰ ἐξωτερικὰ σύνορα τοῦ Κράτους, ἵνα οὕτω δημιουργηθοῦν ἀνάλογα ἔσοδα εἰς τήν αὐτοκρατορικὴν κυβέρνησιν. Τό σχέδιον ἐματαιώθη, διότι ἠρνήθησαν αἱ γερμανικαὶ μεγαλοπόλεις νὰ συγκατατεθοῦν εἰς τὸ σχέ-

1. Τὸ ζήτημα τῶν δυνατοτήτων καί τῶν ὁρίων μιᾶς εὐρωπαϊκῆς οικονομικῆς συνεργασίας δὲ ἔτυχε, καθόσον γνωρίζω, πολλῆς προσοχῆς εἰσέτι παρ' ἡμῶν. Πλὴν μιᾶς διαλέξεως τοῦ Ἰωάν. Πεσμαζόγλου περὶ τοῦ ζητήματος τούτου εἰς τήν Ἑταιρείαν Διεθνῶν μελετῶν, οὐδεμίαν ἄλλην συζήτησιν ἢ ἀνάπτυξιν ἀξία λόγου εἰς τήν Ἑλληνικὴν ἐνεφανίσθη. Εἰς τήν Γαλλικὴν ἔχομεν τὸ γενικώτερον ἔργον τοῦ Β. Δαμαλῶ: *La Reorganisation de l'Economie Mondiale* (βλ. Ἀρχεῖον 1947/49 σελ. 24*). Τὸ κατωτέρω διάγραμμα ἔχει σκοπὸν μόνον νὰ θέσῃ μερικὰ ἐκ τῶν πολλῶν ζητημάτων.

2. Βλ. Hoffman W.: *Möglichkeiten und Grenzen der wirtschaftlichen Zusammenarbeit in Europa 1949.*

διον τοῦτο λόγω ἴσως φόβου ἐλαττώσεως τῶν προσόδων των, ἢ ἀπωλείας ἢ μειώσεως τῆς ἰσχύος αὐτῶν.

Ὅτι δὲν ἐγένετο τότε ἐκουσίως ἐξεβιάσθη κατόπιν, μέχρι σημείου τινός, διὰ τοῦ Ἑπειρωτικοῦ ἀποκλεισμοῦ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος, χωρὶς βέβαια νὰ πρόκειται κατ' αὐτὸν περὶ ἀληθινῆς τελωνειακῆς ἐνώσεως, ἀφοῦ τὰ δασμολογικὰ τείχη δὲν εἶχον καταρριφθῆ εἰς τὸ ἐσωτερικόν. (1)

Ἡ συστηματικώτερα προσπάθεια τοῦ 19ου αἰῶνος διὰ τελωνειακὴν συνεννόησιν, ἀρχίζει μὲ τὴν συνθήκην τῆς Βιέννης, καθ' ἣν τὰ μέλη τοῦ συνδέσμου ἐπιφυλλάσσονται νὰ διασκεφθοῦν, ὅπως ρυθμίσουν τὰ τοῦ ἐμπορίου καὶ ναυτιλίας μεταξὺ τῶν διαφόρων κρατῶν, συμφώνως μὲ τὰς ὑπὸ τοῦ συνεδρίου τῆς Βιέννης ἀναγορευθεῖσας ἀρχάς (Ἔρθρ. 19).

Μὲ τὴν ἀνθησιν τῶν συναλλαγῶν, μεσοῦντος τοῦ 19ου αἰῶνος εὐρίσκει ἕδαφος ἡ σχετικὴ ἐξόρμησις τοῦ List - Nebenius (2), ὥστε νὰ πραγματοποιηθῆ τὸ Zollverein (1834) (3).

Ἄλλας σχετικὰς προσπάθειας ἔχομεν τοῦ Léon Faucher διὰ μίαν νοτιοευρωπαϊκὴν τελωνειακὴν ἐνωσιν (Union di midi) μὲ ὄρια τελωνειακὰ τὴν Γαλλίαν, Βέλγιον, Ἑλβετίαν, Ἰσπανίαν. Διαπιστῶντων οὗτος ὅτι ἐν τῇ ἐνώσει ἡ δύναμις, ἀνέπτυσε τὰ καλὰ τῆς γεωοικονομικῆς ἀλληλοσυμπληρώσεως, προτείνων ἕνα δασμὸν γενικὸν 25 ο)ο ἔναντι τοῦ ἐξωτερικοῦ.

Τὰ σχέδια, αἱ προτάσεις, αἱ συζητήσεις κλπ. συνεχίσθησαν δι'

1. Μετὰ τὴν ἀποτυχίαν τῆς αἰγυπτιακῆς ἐπιχειρήσεως (1798|99) καὶ τὴν ἤτταν τοῦ Τραφαγλάρ (1805) ὁ Ναπολέων διὰ νὰ καταστρέψῃ τὸν πλοῦτον τῆς Ἀγγλίας, ἀπηγόρευσε (1806) πᾶσαν συναλλαγὴν μετὰ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῶν Ἀγγλικῶν Ἐμπορευμάτων. Πρὸς τὴν ἀπαγόρευσιν αὐτὴν συνεμορφώθησαν, ἔστω καὶ ἀκουσίως, ὅλα τὰ Εὐρωπαϊκὰ κράτη πλὴν τῆς Πορτογαλλίας καὶ βραδύτερον τῆς Ρωσίας. Ἡ Ἀγγλία ἠμύνθη κατὰ τῶν μέτρων τούτων ἀρχικῶς δι' ἀποκλεισμοῦ τῶν Γαλλικῶν λιμένων καὶ κατόπιν τῶν ἀκτῶν τῆς βορείου θαλάσσης καὶ τῶν λοιπῶν ἀπηγορευμένων εἰς αὐτὴν λιμένων. Ὁ Ἑπειρωτικὸς ἀποκλεισμὸς προήγαγε τὴν βιομηχανίαν τῆς Ἑπειρωτικῆς Εὐρώπης, ἐζημίωσεν ὁμῶς καὶ τὴν καθόλου εὐημερίαν αὐτῆς.

2. Βλέπε τὴν εἰς τὸ Ἴδιον τεῦχος μελέτην τοῦ Α. Σίδερι.

3. Ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τῆς Πρωσίας ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ 1828 ἡ οἰκονομικὴ ἐνωσις σχεδὸν δλοκλήρου τῆς Γερμανίας πλὴν τῆς Αὐστρίας. Τὸ Zollverein ἀνανεώνετο κατὰ 12ετίαν, συνετέλεσεν δὲ εἰς τὴν οἰκονομικὴν ἀνθησιν τῆς Γερμανίας, ἐβοήθησε νὰ προπαρασκευασθῆ ἡ πολιτικὴ ἐνότης αὐτῆς καὶ ἐδημιούργησεν εἰς τὴν Πρωσίαν τὴν ἡγεσίαν εἰς τὴν ἐμπορικὴν πολιτικὴν.

ένώσεις τελωνειακάς Γαλλίας · Βελγίου, ή τούτων καί τής Ἑλβετίας · Ἰταλίας (Σχέδιον Leroy · Beaulien, (1879). Τήν ἐπιστήμην ἀπησχόλησεν κατόπιν ή ἰδέα τής παμβρεταννικῆς ἐνώσεως τοῦ Chamberlain, καθὼς καί κατὰ τὸν πρῶτον παγκόσμιον πόλεμον ή ἰδέα τής «Μεσευρώπης» τοῦ Φρειδερίκου Naumann. Εἰς τὰ σχέδια αὐτὰ πρέπει νά συγκαταλεχθῇ ἀσφαλῶς καί ή ἰδέα τοῦ ἀειμνήστου Παπαναστασίου τής Βαλκανικῆς ἐνώσεως, διὰ νά περιορισθῇ κανεῖς μόνον εἰς τὰ εὐρωπαϊκά σχέδια.

II

Ἡ πρακτικὴ πολιτικὴ τής εὐρωπαϊκῆς οἰκονομικῆς συνεργασίας θέλει ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἀξίησιν τής παραγωγικότητος καί τής ἀποδοτικότητος τής ἐργασίας εἰς τὰς διαφόρους Ἐθνικὰς Οἰκονομίας, διὰ τής τονώσεως τοῦ καταμερισμοῦ τής ἐργασίας εἰς τὸ διεθνές πεδῖον. Πρὸς τοῦτο ὁμοῦς πρὸ παντὸς συνέστησεν ή συνέλευσις τοῦ Στρασβούργου—καίτοι αὕτη ἀπέφυγε νά θίξῃ τὸ ζήτημα τῶν εὐρωπαϊκῶν νομισματικῶν συστημάτων καί τοῦ δολλαρίου— ὡς ὄρον sinequanon τὴν ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτεραν εἰσαγωγὴν τής μετατρεψιμότητος τῶν εὐρωπαϊκῶν νομισματικῶν συστημάτων μεταξύ των.

Ἡ ὀλοκλήρωσις τής Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομίας θὰ ἐπιτευχθῇ κατόπιν διὰ ἀμφιμερῶν καί πολυμερῶν συμβάσεων. Τὴν ἔννοιαν τής ὀλοκληρώσεως ταύτης καθορίζομεν σήμερον, ὄχι ὡς παλαιότερον, ὅπου ὑπεδηλοῦτο δι' αὐτῆς μία μᾶλλον πραγματικὴ κατάστασις, σχέσιν ἔχουσα μὲ τὴν γεωοικονομίαν περισσότερον, ἀλλὰ ὡς ἓνα σκοπὸν, μίαν μέθοδον. Οὕτω, ή Ο.Ε.Ο.Ε. καθορίζει τὴν ἔννοιαν ταύτην ὡς ὀρισμένον τι πρόγραμμα οἰκονομικῆς πολιτικῆς. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο χαρακτηρίζεται διὰ τής ἐξαφανίσεως παντὸς δασμοῦ, πάσης ποσοστῶσεως καί τής ἐλλείψεως παντὸς συναλλαγματικοῦ περιορισμοῦ

1. Εἰς τὴν Ἄμερικὴν εἶχομεν εἶδη ἀπὸ τοῦ 1889 (συνέδριον τής Οὐσιασιγκτῶνος), 1901 (συνέδριον τοῦ Μεξικοῦ, κίνησιν διὰ οἰκονομικὴν συνεργασίαν τῶν «Τριῶν Ἄμερικῶν» ἔναντι τής πανισχύρου τότε ἀκόμη οἰκονομικῶς Εὐρώπης.

2. Αἱ ὑποτιμήσεις τοῦ Σβρίου 1949 ἐπλησίασαν μὲν τὰ Ἐθνικὰ νομισματικὰ συστήματα κατὰ τι πρὸς μίαν στάθμην, ή ὅποια ἀντιστοιχεῖ πῶς πρὸς τὰς ἀμοιβαίας σχέσεις τῶν τιμῶν αὐτῶν, ή ἐφαρμοσθεῖσα ὁμοῦς τεχνικὴ δὲν ὑπῆρξεν ή προσφορωτέρα.

ἐν τῇ συναλλαγῇ μεταξὺ τῶν συμμετεχόντων κρατῶν (1). Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ὀλοκλήρωσις δὲν εἶναι ἡ πλήρης, ἀλλὰ πρώτου μόνον βαθμοῦ· διὰ τὴν πλήρη ὀλοκλήρωσιν εἶναι ἀνάγκη ἐλευθέρως κυκλοφορίας τοῦ δυναμικοῦ συντελεστοῦ τῆς οἰκονομίας, τῆς ἐργασίας καὶ τῆς μεταναστεύσεως ἐπομένως, καθὼς καὶ τῆς ἐλευθέρως κυκλοφορίας τῶν κεφαλαίων.

Ἐπιπλέον ἡ ὀλοκλήρωσις οἰκονομικὴν δι' ἀμφιμεροῦς συμφωνίας, πρωτογενοῦς τινος πάντως μορφῆς, δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν εἰς τὰς οἰκονομικὰς σχέσεις μιᾶς μητροπόλεως καὶ τῶν ἀποικίων τῆς· εἰς ταύτας καίτοι πρόκειται ἐκμετάλλευσίς τῆς καθυστερημένης οἰκονομίας ὅπως δύναται νὰ προαχθῆ σὺν τῷ χρόνῳ καὶ μία ἀλληλοσυμπλήρωσις. Ἐτέρα μορφή εἶναι ἡ πολιτικὴ ἔνωσις, ἢ προσάρτησις (Αὐστρίας 1938 ὑπὸ τῆς Γερμανίας) ἢ ἡ ἐθελουσία οἰκονομικὴ ἔνωσις, ὅπως αὐτὴ ἔλαβε χώραν εἰς τὰ Κράτη τῆς Βενελυξ. Τέλος εἰς τὰς ἀμφιμεροῦς αὐτὰς μεθόδους συμφωνιῶν, διὰ τὴν ἐπίτευξιν μιᾶς οἰκονομικῆς ὀλοκληρώσεως, συγκαταλέγεται καὶ τὸ λεγόμενον τέταρτον σημεῖον τοῦ προγράμματος Trouman, τὸ ὁποῖον εἰσάγει—τῇ βοηθείᾳ τῆς οἰκονομικῶς ἰσχυροτέρας χώρας—τὴν ψήφισιν οἰκονομικῶν προγραμμάτων, διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἀλληλοσυμπληρουμένων οἰκονομιῶν.

Αἱ μορφαὶ ὀλοκληρώσεως, αἱ στηριζόμεναι εἰς πολυμερεῖς συμφωνίας, παρουσιάζουν μίαν ἰδιοτυπίαν, νὰ στηρίζονται ἢ νὰ μὴ στηρίζονται ἐπὶ μέτρων οἰκονομικῶν διοικητικῶς κατευθυνομένων. Εἰς τὴν μίαν μορφήν ἡ διαρκὴς χρησιμοποίησις τοιοῦτων διοικητικῶν μέτρων, διευκολύνει ἢ συνέχει τὴν ὀλοκλήρωσιν. Εἰς τὴν δευτέραν μορφήν ἀντιθέτως, δι' ἀμοιβαίων συνεννοήσεων χαλαροῦνται, τελειωτικῶς δὲ αἴρονται πλήρως τὰ διοικητικὰ μέτρα, τὰ ὁποῖα κανονίζουν τὴν ἐλευθέρως οἰκονομικὴν συναλλαγὴν, πέραν τῶν κρατικῶν ὁρίων, διὰ νὰ φθάσωμεν εἰς τὴν δημιουργίαν μιᾶς ἀγορᾶς μεγαλυτέρας ἐκτάσεως. Εἰς ταύτην οἱ νόμοι τῆς ἀγορᾶς θὰ δύνανται νὰ λειτουργοῦν ἄνευ κρατικῶν διοικητικῶν περιορισμῶν. Ὡς συνέπειαν μιᾶς τοιαύτης ἀναπτύξεως, δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν μίαν οἰκονομικὴν ὀλοκλήρωσιν, προσανατολιζομένην πρὸς τὴν ἀρίστην οἰκονομικὴν ἐγκατάστασιν, συμφῶνως πρὸς τὴν ἀρχὴν τῶν συγκριτικῶν δαπανῶν.

1. «Pour cette étude l' intégration totale est défini comme consistant en l' élimination entre pays membres des restrictions quantitatives, des tarifs et autres entraves aux échanges dans leurs secteurs respectifs» Albrecht Karl : Probleme und Methoden der wirtschaftlichen Integration 1951.

Ένα πρωτογενή τύπον της πρώτης μορφής συναντώμεν εις τὰ Κεντρικά Κληρικκ, δηλαδή τὰς πολυμελείς διακριτικὰς συμφωνίας, αἱ ὁποῖαι καταλήγουν εις διεθνεῖς συμψηφισμούς, οἱ ὁποῖοι φυσικά εἶναι εὐρυτέρας μορφῆς τῶν ἀμφιμερῶν μόνον συμφωνιῶν. Τοιοῦτος τύπος φαίνεται νὰ εἶναι ἡ Comecon τοῦ Συμβουλίου της ἀμοιβαίας οἰκονομικῆς βοηθείας, ἡ ὁποία λειτουργεῖ μεταξὺ της Σοβιετικῆς Ἐνώσεως καὶ τῶν γειτόνων αὐτῆς κρατῶν. Ἡ ὀλοκλήρωσις ἐνταῦθα δὲν ἐξικνεῖται μόνον ἐπὶ της ἀνταλλαγῆς ἐμπορευμάτων, τὸν συντονισμόν τῶν ἐπενδύσεων καὶ τὴν κατευθύνσιν της πιστωτικῆς πολιτικῆς, ἀλλὰ προγραμματίζεται καὶ ἡ παραγωγή βάσει πολυμερῶν συμφωνιῶν. Τὴν τεχνικὴν συμπλήρωσιν καὶ διεξαγωγὴν τοῦ συστήματος τούτου ἐπιτελεῖ τὸ Κεντρικὸν κληρικκ καὶ ἡ κτηθεῖσα ἐμπειρία εις τὸ πεδίον της παραγωγῆς καὶ της τεχνικῆς τοῦ προγραμματισμοῦ.

Τελειώτερον τύπον της πρώτης ὡσαύτης μορφῆς, της διὰ διοικητικῶν δηλαδή μέσων ὀλοκληρώσεως ἀποτελεῖ τὸ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἐργασιῶν τοῦ Monnet, ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν ἐξωτερικῶν της Γαλλίας Schuman, προταθὲν σχέδιον μιᾶς εὐρωπαϊκῆς ὀλοκληρώσεως τῶν κλειδῶν βιομηχανικῶν ἄνθρακος καὶ σιδήρου. Μία ὑπερκρατικὴ δηλαδή ἀρχὴ ρυθμίζει ὀρθολογιστικῶς τὴν σχετικὴν οἰκονομικὴν πολιτικὴν, ἀποσπασθεῖσαν ἀπὸ τὰ πλαίσια της ἐθνικῆς δικαιοδοσίας τῶν καθ' ἕκαστον μελῶν Κρατῶν.

Ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὰς ἄνω μεθόδους ἡ Ο.Ε.Ο.Σ. ἐκράτησε τελειῶς διαφορετικὴν γραμμὴν. Αὕτη προσεπάθησε νὰ καταργήσῃ τὰ διάφορα διοικητικῆς φύσεως μέτρα, διὰ νὰ διευκολύνη τὴν οἰκονομικὴν ὀλοκλήρωσιν, τῶν εις αὐτὴν συμμετεχουσῶν χωρῶν. Ἀκριβῶς δὲ ἡ κατάργησις αὕτη τῶν διοικητικῶν μέτρων τὰ ὁποῖα ἐμπόδιζον τὴν δυνατότητα λειτουργίας μιᾶς εὐρυτέρας ἀγορᾶς, εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτύχῃ εὐκολώτερον τὴν ὑπερνίκησιν ἐνὸς ἐθνικοῦ οἰκονομικοῦ ἐγώισμοῦ, ἀπὸ τὴν ὑπερκρατικὴν ἀρχὴν τοῦ σχεδίου Schuman, ἡ ὁποία θὰ ἔπρεπε νὰ λειτουργῇ διαρκῶς διοικητικῶς καὶ νὰ θίγῃ τὸν αὐτὸν ἀδιακόπως.

Τὸ σπουδαιότερον μέτρον της πολιτικῆς ταύτης της Ο.Ε.Ο.Σ. εἶναι, ὡς γνωστόν, ὁ λιμπεραλισμός εις τὸ πεδίον της ἐμπορικῆς πολιτικῆς, ὅπως τὴν ἐπέδιώξαν αἱ συνελεύσεις τῶν Ἐθνῶν τοῦ Appency καὶ Torquay. Οὕτω θὰ παρεμερίζετο ὁ προστατευτισμός, διὰ της βαθμιαίας καταργήσεως τῶν ποσοτικῶν περιορισμῶν εἰσαγωγῆς. Ὁ διὰ τοῦ τρόπου τούτου προαγόμενος ἀνταγωνισμός εις τὴν παγκοσμίαν ἀγορὰν καὶ θὰ ἐβελτίωνε τὰς δυνατότητας της μείωσεως της παθη-

τικότητος τοῦ ἰσοζυγίου τῶν λογαριασμῶν μέ τήν Ἀμερικὴν ἢ καί ἐξισορροπεί πλήρως αὐτήν. Ἡ συνεπὴς καί ὀρθῶς ἐφαρμοζομένη φιλελευθέρα αὐτὴ ἐμπορικὴ πολιτικὴ, ἡ ὁποία πρὸ παντός θά παραμέριζε τοὺς εἰσαγωγικοὺς δασμοὺς τῶν ἐμπορευμάτων ἐκείνων, τὰ ὁποία συνηγωνίζοντο τὴν ἐγχωρίαν παραγωγὴν θά ἐπέδραε ἐπὶ τῆς διαμορφώσεως τῶν τιμῶν καί θά προήγε τὴν γενικὴν εὐθυγράμμισιν τῆς στάθμης τῶν τιμῶν, οὕτω δὲ καί τὴν ἀγοραστικὴν δύναμιν τοῦ πληθυσμοῦ. Ἡ πολιτικὴ αὕτη ἀσφαλῶς θά ἐπετύγχανε πολὺ περισσότερα ἀπὸ οἰανδήποτε δεξιotechνίαν ἐνὸς ὑπάτου ρυθμιστοῦ τῶν τιμῶν.

Ἡ πραγματοποιήσις μιᾶς τοιαύτης πολιτικῆς θά συνεπληροῦτο περαιτέρω δι' ἀναλόγων μέτρων εἰς τὸ πεδίον τῶν διεθνῶν πληρωμῶν (U.P.E.) ὡσαύτως καί διὰ τῆς πλήρους οἰκονομικῆς ἰσοτιμίας ὄλων τῶν συνεργαζομένων χωρῶν καί τῆς ἀποφυγῆς αὐτοβούλου λήψεως διοικητικῶν μέτρων. (Mesures discriminatoires). Ὁ ὅρος οὗτος φαίνεται νὰ εἶναι μία τῶν σπουδαιότερων προϋποθέσεων διὰ τὴν ἐπιτυχίαν μιᾶς τοιαύτης συνεργασίας μεταξὺ τῶν διαφόρων κρατῶν, τὰ ὁποία εἴτε χρησιμοποιοῦν τὸ σύστημα τῆς φιλελευθέρας, εἴτε τῆς κατευθυνομένης οἰκονομίας.

III

Τὰ ἐπιπροσθοῦντα ἐμπόδια διαρθρωτικῆς φύσεως εἰς μίαν τοιαύτην οἰκονομικὴν ὀλοκλήρωσιν εἶναι φυσικόν, ὅτι θά ἐπιδιωχθῆ διὰ μεταβατικῶν καταστάσεων νὰ παρακαμφθοῦν βαθμιαίως ἐπὶ τῆ βάσει διεθνῶν συμφωνιῶν. Πρὸ παντός πρόκειται ἐνταῦθα περὶ συντονισμοῦ τῶν ἐπενδύσεων, τῆς διεθνούς κινήσεως τῶν κεφαλαίων καί τῆς ἐξισορροπήσεως τῆς διεθνούς ἀγορᾶς ἐργασίας. Μὲ τὰ ζητήματα ταῦτα ἀσχολοῦνται μεταξὺ ἄλλων καί τρία σχέδια, τὰ ὁποία συνεζητήθησαν εἰς τὸν Ο.Ε.Ο.Σ καί δὴ τὰ σχέδια Stikker, Pella καί Petsche, καθὼς καί τὸ τοῦ Colin Clark.

Ὁ πρόεδρος τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ Οἰκονομικοῦ Συμβουλίου, ὑπουργὸς τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Ὀλλανδίας Stikker, προτείνει ὅπως ἐρευνηθῆ πρὸ παντός ἡ δυναμικότης καί ἡ ἀνταγωνιστικότης τῶν καθ' ἕκαστον κλάδων τῆς εὐρωπαϊκῆς οἰκονομίας, ὑπὸ τὴν προϋπόθεσιν τῆς καταργήσεως πάσης ποσοστώσεως, παντός δασμοῦ καί ὄλων τῶν συναλλαγματικῶν περιορισμῶν. Ἡ ἐρευνα αὕτη θά κατεδείκνυε τὸ δυνατόν τῆς ἀνταγωνιστικότητος τῶν καθ' ἕκαστον ἐπιχειρήσεων, ὅπουδῆποτε κειμένων ἐντὸς τῆς περιοχῆς τῆς οἰκονομικῆς συνεργα-

1. Συμφῶνως πρὸς ἀπόφασιν τοῦ συμβουλίου τῆς Ο.Ε.Ο.Σ. (Δεκέμβριος

σίας, τήν διά βοηθείας ἐνίσχυσιν αὐτῶν πρὸς συγχρονισμόν τοῦ ἐξοπλισμοῦ των καὶ διατήρησιν ἐπομένως τῆς ἀνταγωνιστικῆς ἰκανότητός των ἢ τὸ ἄσκοπον τῆς διατηρήσεως αὐτῶν καὶ τὴν μετατροπὴν ἢ μετάθεσιν αὐτῶν διά κοινῆς πάλιν χρηματοδοτήσεως. Πρὸς τοῦτο προτείνει τὴν Ἰδρυσὶν Ταμείου Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομ. ὁλοκληρώσεως.

Ὁ Ἰταλὸς ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν Pella τονίζει εἰς τὸ σχέδιόν του πρὸ παντός τὴν διεθνή ἐξισορρόπησιν τῶν ἐργατικῶν δυνάμεων. Ἐπειδὴ δὲ θεωρεῖ ὅτι μεταξὺ τῶν δυτικοευρωπαϊκῶν Κρατῶν ἡ τοιαύτη ἐξισορρόπησις δὲν εἶναι δυνατὴ, δι' αὐτὸ προτείνει καὶ τὴν συμμετοχὴν τῶν ὑπερποντίων χωρῶν τοῦ δυτικοῦ ἡμισφαιρίου. Ὁ Pella προχωρεῖ περαιτέρω καὶ συνιστᾷ τὴν εὐρωπαϊκὴν Τελωνειακὴν ἔνωσιν, ἐν ἀνάγκῃ διά τῆς ὁδοῦ τῆς προτιμήσεως ὠρισμένων τμημάτων. Ἄλλως νομίζει ὅτι ὁ παραμερισμὸς τῆς ποσοστώσεως δύναται νὰ ἀποβῇ εἰκονικὸς διά τῆς θεσμοθετήσεως δασμῶν ἀπαγορευτικῶν, ὁπότε μόνον τὸ εἶδος τῆς προστασίας ἀλλάσσει. Τὸ τοιοῦτον ὅμως εἶναι αὐτονόητον, διότι δὲν ἐννοεῖται ἡ ἄρσις τῆς ποσοστώσεως μὲ παραμονὴν ἐλευθερίας εἰς αὐτόνομον δασμολόγησιν, διότι τότε θὰ περιεπίπταμεν εἰς τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν τῆς Discrimination.

Ὁ Γάλλος οἰκονομολόγος καὶ ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν Petsche ἀσχολεῖται πρὸ παντός μὲ τὰ ζητήματα τῆς χρηματοδοτήσεως

1950) θὰ ἔπρεπε νὰ διεξαχθοῦν κατὰ πρῶτον ἔρευναι εἰς τοὺς ἐξῆς τομεῖς τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος :

Βιομηχανία : Ὑφαντουργία, χάρτης, αὐτοκίνητα, ὕφαντουργικαί μηχαναί, ηλεκτρικὰ ἐργαστάσια, σιδηρόδρομοι, γεωργικαὶ μηχαναὶ καὶ ἔλκυστήρες, ἀζωτοῦχα λιπάσματα, τσιμέντα, ὕαλος, ἀλουμίνιον.

Γεωργία : Γάλα, χοιρινά, αὐγά, ἰχθύες, φρούτα καὶ λαχανικά.

Αἱ ἔρευναι εἰς τοὺς τομεῖς αὐτοὺς πρέπει νὰ γίνωνται κατὰ σχῆμα ὁπορευτικῶς καθωρισμένον, τὸ ὁποῖον προβλέπει τὴν διαπίστωσιν τῶν ἐπομένων δεδομένων :

- 1) Ἱστορικὴ ἐξέλιξις καὶ τοποθεσία τῆς ἐπιχειρήσεως.
- 2) Ἱστορικὴ οἰκονομικὴ κατάσταση τῆς βιομηχανίας.
- 3) Κρατικαὶ παρεμβάσεις.
- 4) Κατάστασις ἀπασχολήσεως.
- 5) Κατάστασις τῆς τεχνικῆς ἐξελίξεως.
- 6) Ἐκτίμησις τῆς ἀξίας τῶν ἐγκαταστάσεων.
- 7) Πληροφορίαι περὶ τῆς μέσης ἡλικίας τῶν ἐγκαταστάσεων.
- 8) Μέσος χρόνος ἀποσβέσεως.
- 9) Ἐφοδιασμὸς τῆς βιομηχανίας μὲ τὰς πρώτας καὶ βοηθητικὰς ὕλας.
- 10) Δεδομένα Εἰσαγωγῆς καὶ Ἐξαγωγῆς.
- 11) Ἱστορικὴ κατάσταση τῆς ἀγορᾶς (διάρθρωσις τιμῶν καὶ κόστους).

ἀναγκαίων μετατροπῶν οἰκονομικῶν ἐπιχειρήσεων καὶ νέων ἐπενδύσεων. Προτείνει λοιπὸν τὴν ἴδρυσιν μιᾶς Τραπεζῆς ἐπενδύσεων, ἡ ὁποία θὰ ἐλειτουργεῖ ὅσον τὸ δυνατόν ἐμπορικώτερον, ἀποκλειομένων τῶν κρατικῶν παρεμβάσεων. Αὕτη θὰ ἐπιμελεῖτο τῶν ἐπενδύσεων ἐν ἀνάγκῃ, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν Παγκοσμίαν Τράπεζαν.

Τέλος, ὁ Αὐστραλὸς οἰκονομολόγος Colin Clark προτείνει, ἔτι πλεον τοῦ συντονισμοῦ τῶν ἐπενδύσεων, τὴν ἐναρμόνησιν ὀλοκλήρου τῆς οἰκονομικῆς πολιτικῆς τῶν συμμετεχουσῶν χωρῶν δι' ἐνὸς εἴδους Ὁμοσπονδιακοῦ Ἀποθεματικοῦ Συστήματος, εἰς τὴν μεγίστην δυνατὴν παγκοσμίαν ἔκτασιν, διότι πιστεύει ὅτι διὰ πλήρη κατὰ τὸ δυνατόν ὀλοκλήρωσιν καὶ ἀποτελεσματικὴν διατήρησιν μιᾶς ἀπεριορίστου διεθνοῦς ἐξισορροπήσεως πληρωμῶν—ἀνευ τῆς ἀδυνατοῦ νῦν ἐπανόδου εἰς τὸν χρυσοῦν νομισματικὸν κοινὸν—εἶναι ἀναγκαῖα ἡ ἐναρμόνησις καὶ ὁ συντονισμὸς τῆς οἰκονομίας καὶ ἰδίως τῆς συγκυριακῆς πολιτικῆς ὄλων τῶν μελῶν Κρατῶν. Τοῦτο δὲ εἰς ἔκτασιν παγκοσμίαν δύναται νὰ πραγματοποιηθῇ μόνον μὲ τὰ χρηματικὰ μέσα ἐνὸς Ὁμοσπονδιακοῦ Ἀποθεματικοῦ Συστήματος.

Ἄλλῳ καὶ σωρεῖα ἰδιαζόντων ἄλλων προβλημάτων ἀναμένου τὴν λύσιν αὐτῶν διὰ τὴν ἐπιτυχή διεξαγωγὴν μιᾶς τοιαύτης πλήρους ὀλοκληρώσεως. Τοιαῦτα προβλήματα κατ' ἐξοχὴν δύναται νὰ θεωρηθῶν: τὸ ἐνεργειακὸν εὐρωπαϊκὸν συγκρότημα, διὰ τὸ ὁποῖον καὶ διεξάγονται ἤδη συνεννοήσεις, ἡ ἴδρυσις μιᾶς εὐρωπαϊκῆς ἀσφαλίσεως κατὰ τῆς ἀνεργίας, ἡ ὁποία θὰ διευκόλυνε ἐν ταυτῷ καὶ τὴν ἐλευθερίαν μετακινήσεως καὶ μετατοπίσεως τῶν ἐργατικῶν δυνάμεων εἰδικῶν καὶ ἀνειδικεῦτων. Ὁ διεθνὴς συντονισμὸς τῆς συγκυριακῆς πολιτικῆς δι' ἰδρύσεως ἐνὸς διεθνοῦς Ἰνστιτούτου συγκυριακῆς πολιτικῆς ἢ δι' ἐξασφαλίσεως τοῦ συντονισμοῦ τῆς ἐν τῷ πεδίῳ τούτῳ διεθνοῦς ἐργασίας.

Τέλος, αἱ ὀξεῖαι ἀντιθέσεις ἐπὶ τοῦ πεδίου τοῦ Ἐφοδιασμοῦ διὰ πρώτων Ὑλῶν τῶν Κρατῶν μᾶς ἀναγκάζουν εἰς τὸ νὰ συντονίσωμεν διεθνῶς τὰς προσπάθειάς τιμῶν διὰ τὴν ἐξοικονόμησιν ἀνεπαρκῶν πρώτων Ὑλῶν. Θὰ ἔπρεπε τότε καὶ εἰς τὴν γεωργίαν νὰ ἐπεκταθῇ ὁ συντονισμὸς τῆς ὀλοκληρώσεως ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν τῷ πλαισίῳ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ε.Ε.Ο.Σ. νὰ ρυθμισθῇ ἡ πολιτικὴ τῶν καλλιεργειῶν καὶ τὰ λοιπὰ πρὸς τὸ θέμα τοῦτο σχετιζόμενα ζητήματα.¹

Καὶ ὅλα ὅμως τὰ ἀνωτέρω μέτρα ἂν ἤθελον πραγματοποιηθῇ, πάλιν δὲν θὰ ἦσαν ἐπαρκῆ διὰ νὰ ἀποκαταστήσωσιν μίαν πλήρη

1. Βλ. τὴν εἰς τὸ τεῦχος τοῦτο ἀνακοίνωσιν τοῦ Δ. Δεληβάνη.

και μόνιμον εύρωπαϊκήν οικονομικήν όλοκλήρωσιν, άνευ της συμπληρώσεως των άμφιμερών συναλλαγών. Εύρώπης και 'Αμερικής, δι'ένός συστήματος παγκοσμίου έμπορίου, άληθινά πολυμερους συναλλαγής. Τουτο θα ήτο έν μέρει έπιτευκτόν διά της άναδιαρθρώσεως της βοήθειας του σχεδίου Marshall, διά της συμμετοχής των Η.Π.Α. και του Καναδά εις την Εύρωπαϊκήν "Ενωσιν πληρωμών (UPE), διά της ίδρύσεως του προμνημονευθέντος 'Ομοσπονδιακού 'Αποθεματικού Συστήματος Clark δι' όλον τον έλεύθερον κόσμον, της διορθώσεως των τεχνιτών τιμών των συναλλαγματών και της ίδρύσεως ένός κλιμακωτού συστήματος νομισματικής έξισορροπήσεως και της δικαίας κατανομής των έκ του πολέμου κινδύνων μεταξύ των διαφόρων χωρών της Δύσεως.

'Εάν και τα άνωτέρω σχέδια και σωρείαν άλλων (1) προσπάθει κανείς να όλοκλήρωνε και να διεπίστωνε την βασικήν πεμπτουσίαν αύτων, δέν θα παρέλειπεν ίσως τι ούσιαστικόν από όλα, έν συνόψιζε την συμφωνίαν όλων αύτων διά την έπιτυχίαν της λειτουργίας μιας πλήρους εύρωπαϊκής οικονομικής συνεργασίας εις τα ζητήματα : της καταργήσεως των δασμών και των συναλλαγματικών περιορισμών, της έναρμονήσεως της διεθνούς συγκυριακής πολιτικής και της μακροχρονίου πολιτικής των επενδύσεων.

"Άνευ της έπιτυχούς συνεννόσεως εις τα ζητήματα ταυτα, δέν θα ήτο δυνατόν να υπερεβάλλοντο αι άναπόφευκτοι έντάσεις και αι πραγματοποιηθείσαι πολιτικά μετατοπίσεις έξισορροπήσεων, αι όποιαί είναι ανάγκη να υπερβληθοϋν, διά να διαμορφωθί η εικών και ό πόθος της έκπληρώσεως εις πραγματικότητα εύρωπαϊκήν. Και τό αποτέλεσμα μιας τοιαύτης έπιτυχίας, άληθινά δέν θα ήτο μικρόν, διότι θα ήτο η έπίτευξις του τελικού και ύπάτου σκοπού του οικονομόντος ανθρώπου, η αύξησις της παραγωγικότητας και άποδοτικότητος της οικονομίας και η βελτίωσις της στάθμης των, επί της εύρωπαϊκής ίδίως γης, μοχθούντων ανθρώπων.

1. Βλ. π. χ. Gaedicke und Eynern: Die Productions wirtschaftliche Integration Europas 2, Bde 1933. Colin Clark: The World Will Save Money in the 1950, «Fortune» Ghicago III. Iuly 1950. Ligue Européenne de Coopération Economique: Vers la liberdé des transferts internationaux de devises Brüssel 1950. A. Philip: Die Organisation der Europäischen Wirtschaft München 1950. G. D. Mac Dougal. Western European Economic Cooperation. London 1950. II. Bachmann: Westeuropäische Wirtschaftsunion oder wirtschaftliche Zusammenarbeit? Zürich 1950. W. Hoffmann: Die Integration Europas als Problem der Industrialisierung 1950. F. Meyer: Wirtschaftsunionen und Weltwirtschaft 1950. Pankow G.: Grundlagen einer internationalen Wirtschaftsordnung Zürich 1950.